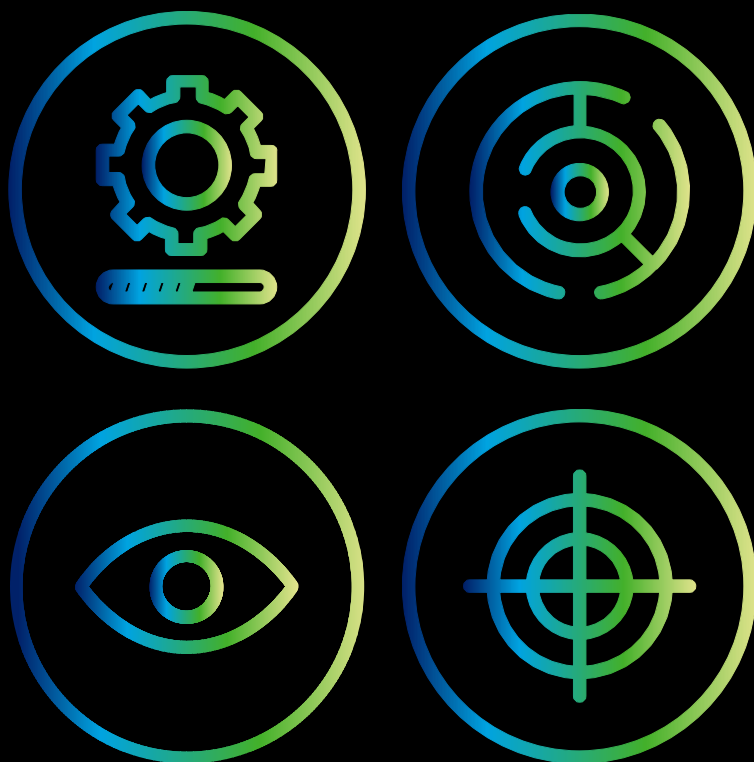

Deloitte.

dReport: Duben 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu daňových, právních a účetních novinek, získajte nové informace z oblasti dotací a investičních pobídek.

Daně

**Dotace
a investiční
pobídky**

dReport: Duben 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu novinek z daní, dotací a investičních pobídek.

Očekávaný návrat EET z hlediska daně z příjmů

Ministerstvo financí předložilo návrh zákona o evidenci tržeb a o změně některých dalších zákonů. Navrhovaná právní úprava předpokládá opětovné zavedení elektronické evidence tržeb s účinností od 1. ledna 2027. S touto změnou je úzce spojena i novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Návrh obsahuje dva základní směry změn: zmírnit dopady nové povinnosti elektronické evidence tržeb zavedením nového režimu EET OFF pro nejmenší podnikatele a přenastavení daňového režimu vybraných zaměstnaneckých benefitů a obnovení některých dříve zrušených slev na dani.

1. Změny zákona o daních z příjmů souvisejí se zavedením elektronické evidence tržeb

Těžiště navrhovaných změn spočívá ve vytvoření zvláštního režimu pro drobné podnikatele v prvním pásmu paušální daně, kteří se budou moci za splnění zákonných podmínek zprostit povinnosti evidovat tržby výměnou za zvýšení své paušální daňové zátěže formou tzv. přírážky. Vedle toho novela opětovně zavádí slevu na evidenci tržeb.

Přirážka jako alternativa k evidenci tržeb

Zásadní novinkou je vložení nového § 2b do ZDP. Ten zavádí kategorii „poplatníka přihlášeného k přirážce zprošťující povinnosti evidovat tržby“. Prakticky jde o zvláštní podmnožinu fyzických osob v paušálním režimu, konkrétně v jeho prvním pásmu.

Smyslem nové úpravy je umožnit nejmenším podnikatelům vyhnout se evidenci tržeb, pokud místo toho akceptují zvýšení daňové povinnosti.

- K přirážce se bude moci přihlásit pouze poplatník: který, spadá do prvního pásma paušálního režimu;
- jehož příjmy ze samostatné činnosti v bezprostředně předcházejícím zdaňovacím období nepřesáhly 1 000 000 Kč;
- který ve stanovené lhůtě podá oznámení správci daně, případně se přihlásí již v oznámení o vstupu do paušálního režimu nebo při změně zvoleného pásma.

Tento režim je tedy konstruován úzce a selektivně. Důvodová zpráva výslovně zdůrazňuje, že možnost zprostit se povinnosti evidence tržeb zvýšením daně z příjmů se nabízí pouze vymezeným fyzickým osobám. Právnických osob se takový postup netýká.

Vznik a zánik přihlášení k přirážce

Přihlášení k přirážce vzniká zásadně od počátku zdaňovacího období. Výjimkou je situace, kdy poplatník zahajuje samostatnou činnost v průběhu roku a současně vstupuje do prvního pásma paušálního režimu. Tehdy se může stát poplatníkem přihlášeným k přirážce od prvního dne kalendářního měsíce, v němž činnost zahájí.

Specificky je upravena i situace přerušení a následného obnovení činnosti v témže zdaňovacím období. Pokud poplatník byl k přirážce přihlášen a po přerušení činnosti znovu zahájí, pak se přihlášení k přirážce „obnoví“ automaticky.

Zánik přihlášení k přirážce nastává třemi základními způsoby. Prvním je překročení hranice 1 000 000 Kč příjmů ze samostatné činnosti, v takovém případě poplatník přestává být přihlášen uplynutím příslušného zdaňovacího období. Druhým způsobem je ztráta postavení poplatníka v prvním pásmu paušálního režimu nebo v paušálním režimu vůbec. Třetím je dobrovolné odhlášení prostřednictvím zvláštního oznámení

Zákon tedy předpokládá jak automatický zánik přihlášení při nesplnění podmínek, tak dobrovolné odhlášení. V obou případech je kladen důraz na návaznost na institut paušálního režimu a na včasnou informační povinnost vůči správci daně.

Konstrukce přírážky a její dopad na paušální daň

Nově navrhovaný § 38lk odst. 8 ZDP stanoví, že přírážka činí 1 400 Kč měsíčně. Jelikož standardní měsíční záloha na daň z příjmů v prvním pásmu paušálního režimu činí 100 Kč, poplatník přihlášený k přirážce bude namísto toho hradit 1 500 Kč měsíčně.

Přirážka tak není samostatnou daní, ale funkčně navazuje na zálohu a konečnou daňovou povinnost. Je koncipována jako zvláštní zvýšení daňového zatížení za měsíce, v nichž byl poplatník oprávněně osvobozen od povinnosti evidovat tržby.

Novela dále upravuje daňové vypořádání přírážky v rámci režimu paušální daně, přičemž rozlišuje mezi oprávněným a neoprávněným přihlášením k přirážce.

Sleva na evidenci tržeb – obnovení známého institutu

Další změnou je zavedení slevy na evidenci tržeb v § 35be ZDP. Jde o institut, který v českém daňovém právu již existoval v souvislosti s původním zákonem o evidenci tržeb a byl zrušen spolu se zánikem EET k 1. lednu 2023.

Navrhovaná sleva činí 5 000 Kč, nejvýše však může dosáhnout částky odpovídající kladnému rozdílu mezi 15 % dílčího základu daně ze samostatné činnosti a základní slevou na poplatníka. Konstrukce tedy zabraňuje tomu, aby sleva přesáhla reálnou daňovou povinnost navázanou na příjmy ze samostatné činnosti po odečtení základní slevy na poplatníka.

Slevu bude možné uplatnit pouze v prvním zdaňovacím období započatém od 1. ledna 2027, v němž poplatník poprvé zaeviduje tržbu, kterou má povinnost evidovat podle nového zákona o evidenci tržeb. Nejde tedy o opakovanou ani trvalou úlevu, ale o jednorázovou podporu spojenou s prvním vstupem do evidenčního režimu.

2. Změny nesouvisející s EET

Přenastavení zaměstnaneckých benefitů

Druhý velký okruh změn se týká zaměstnaneckých benefitů z hlediska jejich zdanění na straně zaměstnanců daní z příjmů ze závislé činnosti a z hlediska jejich daňové uznatelnosti na straně zaměstnavatele.

V první řadě se navrhuje odstranit dosavadní limit pro osvobození nepeněžních příjmů ve formě volnočasových benefitů zaměstnanců, s výjimkou poskytnutí rekreace a zájezdu. U plnění podle § 6 odst. 9 písm. d) bodu 2 ZDP tak již nebude platit obecný roční limit ve výši poloviny průměrné mzdy. Současně však zákonodárce rozšiřuje obvyklosti, přiměřenosti formy a rozsahu u benefitů nejen ve formě účasti na společenských akcích, ale i příspěvků na kulturní nebo sportovní akce. Významnou novinkou je doplnění osvobození pro nepeněžní příspěvek na vybrané sociální služby komunitního charakteru, konkrétně na osobní asistenci, pečovatelskou službu, tísňovou péči, odlehčovací službu, ranou péči, centrum denních služeb a denní stacionář, pokud jsou poskytovány na základě oprávnění podle zákona o sociálních službách.

Poskytnutí rekreace a zájezdu se nově přesouvá do samostatného bodu a vrací se k režimu platnému před 31. prosincem 2023. Bude tedy opět osvobozeno pouze do úhrnné výše 20 000 Kč za zdaňovací období.

Limit pro osvobození nepeněžních příjmů však zůstává zachován u zdravotních benefitů podle § 6 odst. 9 písm. d) bodu 1 ZDP.

V návaznosti na tyto změny se novelizuje i § 25 odst. 1 písm. h) ZDP, tedy výčet daňově neuznatelných výdajů. Změny reflektují nové vymezení osvobozených benefitů na straně zaměstnance. Náklady na tato nepeněžní plnění zůstávají u zaměstnavatele v zásadě daňově neuznatelné, čímž je zachována tradiční konstrukce, že benefit je buď daňově zvýhodněn na straně zaměstnance, nebo daňově uznatelný na straně zaměstnavatele.

Osvobození spropitného ve stravovacích službách

Za zajímavou lze považovat novou úpravu § 6 odst. 9 písm. g) ZDP, která zavádí částečné osvobození spropitného pro zaměstnance ve stravovacích službách.

Osvobození se týká pouze zaměstnanců, nikoli osob samostatně výdělečně činných. Musí jít o spropitné poskytnuté dobrovolně zákazníkem v přímé souvislosti s poskytnutím stravovací služby a v provozovně stravovacích služeb, kde dochází k přípravě a prodeji pokrmů a k jejich přímé spotřebě. Návrh tím vylučuje například povinné poplatky typu couvert a také stánky či food trucky bez zázemí pro konzumaci na místě. Důležité je, že osvobození spropitného se týká zaměstnanců, kteří při poskytování stravovací služby přichází do přímého kontaktu se zákazníkem nebo kteří pro něj pokrm připravují. To zjevně směřuje na pozice jako číšník, servírka, barman či kuchař.

Osvobození je limitováno v úhrnné výši 7 % z měsíčních příjmů zaměstnavatele ze stravovacích služeb. Tento limit lze rozdělit mezi zaměstnance buď ve výši určené zaměstnavatelem, nebo subsidiárně rovnoměrně mezi všechny zaměstnance, kteří v daném měsíci obdrželi spropitné.

Znovuzavedení vybraných slev na dani

Další okruh změn se týká nových ustanovení § 35bc až 35bd ZDP obsahujících úpravu některých slev na dani.

Navrhuje se obnovení **slevy na studenta** ve výši 4 020 Kč ročně. Nárok vznikne poplatníkovi, který se soustavně připravuje na budoucí povolání do 26 let, resp. do 28 let při prezenčním doktorském studiu. Jde v zásadě o návrat ke stavu účinnému do 31. prosince 2023.

Obnovuje se rovněž **sleva za umístění dítěte**, tedy tzv. **školkovné**. Výše slevy odpovídá prokazatelně vynaloženým výdajům za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení, maximálně však do výše minimální mzdy za každé dítě.

Návrh ovšem nově přináší důležitou novinku pro případy, kdy dítě žije ve více společně hospodařících domácnostech. Maximální částka slevy se v takovém případě dělí rovnoměrně mezi příslušné domácnosti, ledaže se poplatníci písemně dohodnou jinak. Jde o praktickou reakci na model střídavé či obdobně sdílené péče.

Sleva je podmíněna tím, že dítě s poplatníkem žije alespoň po část zdaňovacího období ve společně hospodařící domácnosti a že stejné výdaje nebyly u poplatníka současně uplatněny jako daňově uznatelný výdaj.

S obnovením slevy za umístění dítěte souvisí i nový § 38t odst. 8 ZDP, který ukládá předškolním zařízením povinnost podávat správci daně elektronické oznámení o individualizovaných údajích dětí, poplatníků a jimi uhrazených částkách. Cílem je zamezit duplicitnímu uplatnění slevy či uplatnění nad zákonný limit.

Navrhovaná účinnost a přechodná ustanovení

Obecná účinnost navrhovaných změn je stanovena na 1. ledna 2027.

Přechodná ustanovení potvrzují obecné pravidlo, že na zdaňovací období započatá před účinností novely se použije dosavadní právní úprava. Současně návrh obsahuje speciální pravidla pro nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnancům od nabytí účinnosti zákona, aby bylo jednoznačné, že se nový režim benefitů a přesun společenských akcí do jiného ustanovení uplatní okamžitě od účinnosti, bez ohledu na případné odlišné hospodářské roky zaměstnavatelů.

Jitka Fridrichová

jfridrichova@deloittece.com

Změny právní úpravy daňových zákonů od 1. 1. 2026

Od 1. ledna 2026 nabyla účinnosti řada změn v daňových a souvisejících právních předpisech. Nejde o jednu souhrnnou reformu, ale o soubor dílčích novel, kterými dochází k úpravám zejména v oblasti daně z příjmů, daně z přidané hodnoty, účetnictví a navazujících administrativních povinností.

Daň z příjmů fyzických osob

Změny u stávajících zaměstnaneckých akciových a opčních plánů

U stávajících zaměstnaneckých akciových a opčních plánů dochází ke dvěma důležitým úpravám:

- ruší se jeden z momentů zdanění navázaný na změnu daňové rezidence zaměstnance nebo zaměstnavatele,
- prodlužuje se nejzazší okamžik zdanění příjmu z titulu zaměstnaneckých akcií a opcí z 10 let na 15 let.

Kvalifikované zaměstnanecké opce získají zvláštní daňový režim

Novela zavádí nový institut kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí a stanoví přesná pravidla, kdo může být kvalifikovaným zaměstnavatelem, zaměstnancem i jaké podíly mohou být předmětem opce. Jde o zvláštní režim určený zejména pro startupy a menší inovativní firmy. Nejdůležitějším efektem nové úpravy je, že příjem z realizace kvalifikované zaměstnanecké opce odpovídající růstu hodnoty podílu mezi okamžikem poskytnutí opce a jejím uplatněním nebo finančním vypořádáním není považován za příjem ze závislé činnosti. Tato část se tak nebude zdaňovat jako příjem ze závislé činnosti, ale jako ostatní příjem podle § 10.

Prakticky to znamená příznivější režim, protože tento příjem nebude součástí běžné mzdy a nebude tak podléhat povinnému pojistnému (sociálnímu a zdravotnímu).

Prodej podílů a akcií z kvalifikovaných opcí nebude osvobozen

Nový daňový režim opcí je vyvážen tím, že na prodej podílů nebo cenných papírů nabytých uplatněním kvalifikované zaměstnanecké opce nedopadají standardní časové testy pro osvobození, tj. pětiletý u podílů a tříletý u cenných papírů.

Ruší se limit 40 mil. Kč pro osvobození u prodeje cenných papírů a podílů

Od 1. 1. 2026 se zrušilo omezení, podle kterého bylo osvobození příjmů z prodeje cenných papírů a podílů v obchodních korporacích omezeno úhrnnou částkou 40 mil. Kč za zdaňovací období. Pokud tedy budou splněny zákonné podmínky pro

osvobození, nebude už toto osvobození omezeno uvedeným limitem.

U kryptoaktiv se naproti tomu limit 40 mil. Kč pro osvobození příjmů z jejich prodeje nemění.

Upřesnění daňového režimu zaměstnaneckých benefitů

Novela reaguje na judikaturu NSS, která připustila širší výklad umožňující osvobodit i taková nepeněžní plnění, která fakticky plnila funkci naturální mzdy. Zákon o daních z příjmů nyní výslovně stanoví, že osvobození se vztahuje jen na nepeněžní plnění, která nejsou mzdou, platem, odměnou ani náhradou za ušlý příjem.

Výsledkem je potvrzení koncepce, podle níž mají být od daně osvobozeny skutečné benefity poskytované nad rámec odměny za práci, nikoli plnění nahrazující mzdu.

V praxi tak nadále zůstávají zachovány běžné daňově zvýhodněné benefity, například příspěvky na sport, kulturu, zdraví nebo rekreaci, ale bude nutné důsledněji posuzovat, zda konkrétní plnění skutečně představuje benefit, nebo zda je fakticky součástí odměňování za práci.

Odpočet úroků z úvěru bytového družstva

Novinkou je rozšíření okruhu úroků, které lze odečíst od základu daně. Poprvé za zdaňovací období roku 2026 bude možné uplatnit také odpočet úroků z úvěru bytového družstva, pokud připadají na podíl poplatníka a jsou splněny další zákonné podmínky.

Tato možnost míří na členy bytových družstev, kteří fakticky financují svou bytovou potřebu prostřednictvím družstva. Roční limit odpočtu zůstává zachován ve výši 150 000 Kč na jednu společně hospodařící domácnost. Uplatnění odpočtu bude vyžadovat doložení příslušných potvrzení družstva i úvěrující finanční instituce.

Dary a Lex Ukrajina

Také za zdaňovací období roku 2026 zůstává zachován zvýšený limit pro odpočet hodnoty bezúplatných plnění, a to až do výše 30 % základu daně. Pokračují rovněž některá daňová opatření související s válkou na Ukrajině, včetně možnosti zvýhodněného daňového zacházení s určitými formami pomoci.

Vazba na minimální mzdu

Řada ustanovení zákona o daních z příjmů je navázaná na minimální mzdu nebo průměrnou mzdu. Od 1. 1. 2026 se minimální mzda zvyšuje na 22 400 Kč a tím se automaticky zvyšují i některé související limity. Praktický dopad to má například u daňového bonusu na dítě, kde je pro jeho přiznání rozhodná

minimální výše vlastních příjmů poplatníka. Za rok 2026 tak bude třeba dosáhnout příjmů alespoň 134 400 Kč.

Superdávka a sleva na manžela či manželku

Od roku 2026 dochází také ke změnám v systému sociální podpory. Nová tzv. superdávka nahradí čtyři dosavadní dávky, a to příspěvek na dítě, příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Pro účely daně z příjmů je podstatné, že se tato nová dávka nebude započítávat do vlastního příjmu manžela či manželky při posuzování nároku na slevu na dani. Limit vlastních příjmů ve výši 68 000 Kč zůstává beze změny.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatele (JMZH)

Jednou z nejvýznamnějších změn roku 2026 je zavedení jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatele, které představuje přechod od dosavadního modelu ročního souhrnného vykazování k průběžné měsíční individualizaci údajů o příjmech zaměstnanců a o zálohách na daň. Namísto dosavadního důrazu na roční vyúčtování bude plátce daně nově podávat hlášení k záloze, a to výlučně prostřednictvím jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatele. V tomto hlášení bude uvádět zálohu připadající na jednotlivého poplatníka i další údaje potřebné pro správu daně.

Ačkoli se povinné podávání spustilo až od 1. 4. 2026, celý systém je účinný již od 1. 1. 2026. To v praxi znamená, že zaměstnavatelé musí od začátku roku připravovat data tak, aby mohli nejpozději do 30. 6. 2026 doplnit i hlášení za leden, únor a březen 2026.

Nový systém sjednocuje dosavadní oznamovací povinnosti vůči více institucím (včetně např. úřadu práce) a má obsahovat údaje daňové, pojistné i statistické.

Od 1. 4. 2026 se tak ruší registrační povinnosti zaměstnavatelů vůči správci daně a nově budou registrace probíhat prostřednictvím ČSSZ. Současně se zavádí osobní identifikační číslo (OIČ), které má postupně nahradit rodná čísla v komunikaci mezi zaměstnavatelem a státní správou.

JMZH prozatím nemění některé stávající povinnosti v oblasti ročního zúčtování nebo vystavování potvrzení o zdanitelných příjmech.

Zrušení srážkové daně u odměn členů orgánů – nerezidentů

Významnou koncepční změnou je zrušení srážkové daně u odměn členů orgánů právnických osob, jsou-li těmito členy fyzické osoby a současně daňoví nerezidenti České republiky. Nově se tyto příjmy budou zdaňovat zálohovou daní.

To znamená změnu nejen ve způsobu zdanění, ale i v návazných administrativních povinnostech. Pokud příjmy za zdaňovací období přesáhnou 36násobek průměrné mzdy (do této výše jsou příjmy zdaňovány 15% sazbou daně, nad tuto hranici pak 23%), vznikne poplatníkovi povinnost podat daňové přiznání.

Srážková daň u běžných příjmů ze závislé činnosti

U příjmů ze závislé činnosti podle § 6 odst. 4 zákona o daních z příjmů se režim srážkové daně zachovává. U dohod o provedení práce se v roce 2026 použije srážková daň při měsíčním příjmu nižším než 12 000 Kč, pokud zaměstnanec u zaměstnavatele neučinil prohlášení k dani. U ostatních příjmů ze závislé činnosti zůstává rozhodný limit 4 500 Kč měsíčně.

Zálohová daň a progresivní sazba

Základní konstrukce výpočtu záloh zůstává zachována, avšak v návaznosti na růst průměrné mzdy se posouvá hranice pro uplatnění 23% sazby. V roce 2026 se sazba 15 % použije do částky 146 901 Kč měsíčně a nad tuto hranici se uplatní sazba 23 %.

Daň z příjmů právnických osob

Bezúplatná plnění neboli dary

V souvislosti s poskytnutým bezúplatným plněním uplatňovaným podle § 20 odst. 8 zákona o daních z příjmů je nutné věnovat pozornost nově zavedené povinnosti pro právnické osoby přikládat k daňovému přiznání doklady k jednotlivým darům, které uplatňují jako položku snižující základ daně.

Náš článek se obecně týká novinek roku 2026, nicméně tato povinnost platí již pro rok 2025. U zdaňovacích obdobích započatých v roce 2025 tak v přiznání k dani z příjmů právnických osob nestačí uvést pouze celkovou částku v tabulce G přílohy č. 1, ale ke každému jednotlivému daru je třeba přiložit doklad, z něhož bude patrné datum poskytnutí, příjemce, hodnota, předmět a účel plnění. V praxi půjde nejčastěji o potvrzení příjemce daru ve formátu PDF, případně darovací smlouvu.

Současně je třeba myslet na to, že celková velikost příloh k přiznání je omezena na 10 MB. Pokud tento limit pro přílohy nestačí, je možné další dokumenty zaslat samostatně v navazujícím obecném podání.

I pro právnické osoby platí pro zdaňovací období roku 2026 zvýšený limit pro odpočet hodnoty bezúplatných plnění, a to až do výše 30 % základu daně.

Výrazné změny u odpočtu na podporu výzkumu a vývoje

Od roku 2026 se mění pravidla pro uplatnění odpočtu na podporu výzkumu a vývoje. Ruší se dosavadní konstrukce navázaná na přírůstek výdajů mezi obdobími. Nově je možné uplatnit u výdajů vynaložených na podporu výzkumu a vývoje do 50 mil. Kč odpočet ve výši 150 %, u části nad tento limit zůstane odpočet ve výši 100 % vynaložených nákladů. Novela současně zavádí pojem „odpočtový celek“, tedy uskupení propojených osob, na jehož úrovni se bude kumulovaně posuzovat limit 50 mil. Kč pro zvýšenou 150% sazbu odpočtu.

Odpočet nově není vázán jen na aktuální období a při nízkém základu daně nebo daňové ztrátě na tři následující období. Poplatník se bude moci rozhodnout, zda odpočet uplatní

v období jeho vzniku, nebo v některém z pěti bezprostředně následujících období.

Vedle parametrických změn se novela snaží i o snížení administrativy. Z projektové dokumentace se vypouští povinnost uvádět údaje o kvalifikaci osob a formě jejich pracovněprávního vztahu k poplatníkovi, protože tyto skutečnosti lze ověřit z jiných dokumentů.

Možnost převodu povinností plátce daně u některých autorských příjmů do zahraničí

Novela plátcům příjmu umožňuje, aby si u některých příjmů z autorských práv plynoucích do zahraničí smluvně převedli povinnosti plátce daně na jiný subjekt, typicky agenturu, která platbu zprostředkovává.

Opravné položky k pohledávkám

Novela zákona o rezervách zvyšuje limit pro tzv. nevýznamné pohledávky, ke kterým lze vytvořit 100% zákonnou opravnou položku. Dosavadní hranice 30 000 Kč se od 1. 1. 2026 zvyšuje na 50 000 Kč. Změna se týká tvorby opravné položky zaúčtované nebo evidované po 31. 12. 2025.

Účetnictví a audit

V roce 2026 se prakticky projeví legislativní změny roku 2025, které podstatně zúžily okruh účetních jednotek s účetní závěrkou povinně ověřenou auditorem. V aktuálním znění tak zůstává povinný audit jen pro účetní jednotky, kterým jej ukládá zvláštní právní předpis, dále pro velké účetní jednotky (s uvedenou výjimkou vybraných účetních jednotek, které nejsou subjekty veřejného zájmu) a střední účetní jednotky. Praktický dopad je ten, že malé účetní jednotky z povinného auditu podle zákona o účetnictví vypadávají.

Tato změna se může promítnout i do daňové oblasti, zejména do lhůty pro podání přiznání k dani z příjmů, protože na prodlouženou lhůtu do šesti měsíců mají nárok mimo jiné i poplatníci s povinným auditem.

Daň z přidané hodnoty

Od 1. ledna 2026 nabývá účinnosti další část rozsáhlé novely zákona o DPH. Tato etapa se soustředí zejména na vrácení daně zvláštním subjektům, novou úpravu bezdůvodně zaplacené daně, vrácení daně zahraničním osobám a zpřesnění pravidel pro vývoz zboží v osobním zavazadle cestujících.

Zrušení osvobození některých finančních činností

Od 1. 1. 2026 byla v zákoně o DPH zrušena osvobození u některých finančních činností. Konkrétně už není od DPH osvobozeno zejména obstarávání inkasa, vedení evidence investičních nástrojů, vybírání televizních a rozhlasových poplatků. Praktický dopad této

změny bude třeba posoudit zejména u subjektů pohybujících se ve finančním, investičním sektoru.

Nová úprava vrácení bezdůvodně zaplacené daně

Jednou z nejvýznamnějších změn od 1. 1. 2026 je změna ve vrácení bezdůvodně zaplacené DPH. Nově se výslovně stanoví, za jakých podmínek může nárok uplatnit příjemce plnění. Současně zákon uvádí, že vrácení daně je možné jen při splnění dalších podmínek, zejména pokud dodavatel sám neprovedl opravu, daň byla pravomocně stanovena a uhrazena a příjemce vyčerpal přiměřené prostředky k získání plnění zpět od dodavatele. Jde tedy o podrobnější a procesně přesnější úpravu.

Změny při vrácení daně osobám požívajícím výsad a imunit

Významně se mění také pravidla pro vrácení daně osobám požívajícím výsad a imunit, zejména diplomatickým misím, konzulárními úřadům, mezinárodním organizacím, subjektům Evropské unie a jejich oprávněným pracovníkům. Nová úprava přesněji vymezuje okruh oprávněných osob, stanoví limity vrácené daně podle typu subjektu, upravuje zvláštní režim pro vrácení daně při pořízení osobních automobilů a sjednocuje procesní pravidla pro uplatnění nároku. Zároveň se zavádí přesnější pravidla pro doklady, lhůty a místní příslušnost správce daně.

Nová úprava vrácení daně zahraničním osobám

Další významnou změnou je nová systematika vrácení daně zahraničním osobám. Novela nově rozlišuje vrácení daně na základě principu vzájemnosti a vrácení daně zahraniční osobě při pořízení zboží z jiného členského státu nebo při dovozu zboží. Změny přinášejí přesnější vymezení podmínek vzniku nároku a nové lhůty pro uplatnění nároku.

Úprava režimu TAX FREE při vývozu zboží cestující osobou

Od 1. 1. 2026 se dále mění pravidla pro vrácení daně při dodání zboží cestující osobě určeného k vývozu v osobním zavazadle. Novela detailně upravuje nový postup vystavování dokladu o prodeji a jeho evidenci prostřednictvím informačního systému.

Mezi hlavní změny patří povinnost plátce vystavit na žádost cestujícího doklad o prodeji, elektronické oznámení údajů do informačního systému Celní správy, navázání vrácení daně na potvrzení výstupu zboží z území Evropské unie a přesnější úprava lhůt pro uplatnění nároku.

Některé další praktické novinky s dopadem na daňovou praxi

Povinný příspěvek na spoření na stáří u rizikových profesí

Zaměstnavatelé mají nově povinnost přispívat vybraným zaměstnancům vykonávajícím rizikovou práci III. stupně na penzijní produkty, pokud zaměstnanec splní zákonné podmínky a o příspěvek požádá. Výše příspěvku činí 4 % vyměřovacího základu pro sociální zabezpečení. Tento příspěvek se bude započítávat do zákonného ročního limitu 50 000 Kč pro daňové osvobození příspěvků zaměstnavatele na produkty spoření na stáří.

Cestovní náhrady a stravování

Od roku 2026 se zvyšují sazby cestovních náhrad, mění se základní náhrada za kilometr jízdy i průměrné ceny pohonných hmot. Paušální náhrada za práci na dálku činí 4,70 Kč za hodinu. Současně se zvyšuje i limit osvobozeného příspěvku na stravování zaměstnance, a to na 129,50 Kč za směnu.

Jitka Fridrichová

jfridrichova@deloittece.com

Přehled novinek

Aktivity daňové správy

Generální finanční ředitelství (GFŘ) zveřejnilo sdělení k nedávnému rozsudku Tribunálu Soudního dvora EU ve věci T-689/24 I. S. A. týkajícímu se sporu, zda lze nárok na odpočet daně uplatnit již za zdaňovací období, ve kterém nastalo DUZP, nebo až za zdaňovací období, ve kterém byl obdržen daňový doklad. Ačkoli se Tribunál přiklonil k názoru, že nárok lze uplatnit již za zdaňovací období, ve kterém nastalo DUZP, dle názoru GFŘ je závěr Tribunálu chybný. GFŘ nadále trvá na tom, že nárok na odpočet daně lze uplatnit až za zdaňovací období, ve kterém byl obdržen daňový doklad.

Judikatura SDEU

Ve věci **C-513/24 Oblastní nemocnice Kolín** se Soudní dvůr zabýval otázkou uplatnění kráceného nároku na odpočet DPH u minimálního technického vybavení zdravotnického zařízení, které je zákonnou podmínkou pro možnost poskytovat jak osvobozené zdravotní služby, tak jiné zdanitelné služby. Bez přítomnosti tohoto minimálního technického vybavení ve zdravotnickém zařízení není možné poskytovat osvobozené zdravotní služby ani jiné zdanitelné služby. Dle SDEU izolovaně nahlížený samotný fakt, že minimální technické vybavení požaduje zákonný předpis, je pro uplatnění nároku na odpočet daně nedostatečný. Nicméně nárok na odpočet daně vzniká, pokud je minimální technické vybavení po zdravotnickém zařízení požadováno už jenom proto, aby zajišťovalo bezpečnost nebo pohodlí v prostorách zdravotnického zařízení. SDEU přináší dokonce i další možnou argumentaci hovořící pro vznik nároku na odpočet daně a velmi pozitivně tak formuje možnost uplatňovat nároky na odpočet daně zdravotnickými zařízeními.

Ve věci **C-521/24 Aptiv Services Hungary** se SDEU zabýval možností členského státu omezit plátců nárok na odpočet DPH, pokud má odběratel povinnost samovyměřit intrakomunitární pořízení zboží. Dle specifických pravidel v Maďarsku je nutné zdanit toto intrakomunitární pořízení zboží a související nárok na odpočet DPH je možné uplatnit až ke dni přijetí faktury. Pro uplatnění nároku na odpočet DPH je nutné podat dodatečné daňové přiznání za období, kdy se pořízení zboží uskutečnilo. V tomto případě dodavatel doručil doklad jeho odběrateli až po 4 letech od uskutečnění intrakomunitární dodávky. Maďarský správce daně následně odmítl přiznat nárok na odpočet daně z důvodu, že již uběhla dvouletá lhůta pro podání dodatečného daňového přiznání. Dle SDEU vzniká nárok na odpočet DPH až od okamžiku, kdy má odběratel k dispozici daňový doklad a nárok na odpočet nemůže být odběrateli odmítnut. Vzhledem ke specifické povaze této národní úpravy lze dovodit, že rozhodnutí spíše nemá zásadní dopad na běžnou praxi v České republice.

V situaci **C-527/24 Harry et Associés** rozhodoval SDEU o nároku na vrácení DPH. Ten byl správcem daně zamítnut jen proto, že nastaly technické problémy při elektronickém doručení žádosti o vrácení DPH mezi správci daně. SDEU uvedl, že správce daně neměl právo odmítnout nárok na vrácení DPH z důvodu, které nastaly u něj.

Soudní dvůr se ve věci **C-515/24 Randstad** zabýval možností členských států ponechat omezení nároku na odpočet DPH platné v době před jejich vstupem do EU. Konkrétně posuzoval španělský případ, kdy Španělsko omezuje nárok na odpočet daně u výdajů na reprezentaci. Dle SDEU omezení nároku na odpočet u výdajů na reprezentaci je v souladu se záměrem unijního normotvůrce. Naopak v rozporu by dle SDEU byla spíše možnost nárok na odpočet u těchto výdajů uplatnit. Tento závěr nemá zásadní dopad na běžnou praxi v České republice.

Ve stanovisku ve věci **T-397/25 A&P Deco NV** posuzoval generální advokát úpravu odpočtu DPH v situaci, kdy společnost A&P Deco převedla svůj podnik na jinou společnost, avšak ponechala si budovu, v níž byl podnik provozován, a pronajala ji osvobozeně nabyvateli podniku. Společnost A&P Deco totiž před samotným převedením podniku provedla přestavbu budovy a uplatnila si nárok na odpočet DPH, který dle správce daně měl být upraven. Dle generálního advokáta pronájem budovy není součástí převodu podniku, a protože je budova pronajata osvobozeně, vzniká povinnost úpravy nároku na odpočet DPH u pronajímatele. Dle generálního advokáta není relevantní, jak tuto budovu využívá nájemce.

Tomáš Brandejs
tbrandejs@deloittece.com

Jana Pavlicová
jpavlicova@deloittece.com

Přehled celních novinek: Co přináší obchodní dohody s USA, Austrálií a Mercosurem

Již od 1. května bude v Evropské unii platit prozatímní obchodní dohoda s jihoamerickými státy sdruženými ve skupině Mercosur. Evropský parlament schválil vyjednávací pozici k implementaci celních úlev, které vycházejí z dohody mezi EU a USA, tzv. Turnberry tariff deal. A již před finální ratifikací se nyní nachází dohoda o volném obchodu mezi EU a Austrálií. Jaké dopady budou jednotlivá ujednání mít? Vše podstatné jsme shrnuli v článku.

Prozatímní obchodní dohoda EU–Mercosur: klíčové informace pro obchodníky

Od 1. května 2026 začne Evropská unie dočasně uplatňovat obchodní část dohody mezi EU a státy sdruženými ve skupině Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay). Nicméně až do okamžiku dokončení ratifikačního procesu bude dohoda uplatňována v „dočasném režimu“.

Cílem dohody je postupné vytvoření oblasti volného obchodu. V praxi to znamená zejména:

- odstranění nebo snížení cel na většinu zboží vyváženého z EU do zemí Mercosur a opačně;
- okamžité zrušení cel u části výrobků;
- postupné snižování cel u citlivého zboží v přechodném období 10 až 18 let;
- u vybraných komodit omezení celních výhod prostřednictvím celních kvót.

Uplatnění nulových nebo snížených cel je tak jako u jiných preferenčních dohod podmíněno prokázáním preferenčního původu zboží.

Při vývozu z EU se původ zboží bude dokládat:

- prohlášením vývozce na faktuře nebo jiném obchodním dokladu (zásilka do 6 000 eur);
- u zásilek s hodnotou nad 6 000 eur výhradně prostřednictvím registrovaného vývozce (REX).

Vývozci ze zemí MERCOSUR budou ve vztahu k prokazování původu postupovat podle národní legislativy jednotlivých států, přičemž po dobu prvních tří let, která může být prodloužena, mohou být používána „národní“ osvědčení o původu. Vzory osvědčení by měly být poskytnuty jednotlivými státy úmluvy Evropské komisi, která je zveřejní.

Platí, že prohlášení o původu by nemělo být vystaveno před 1. květnem 2026. Pro zboží, které bude již na cestě nebo pod celním dohledem v zemi dovozu, však bude přípustné, aby byl preferenční původ doložen dodatečně, a to ve stanovené lhůtě.

USA–EU: podmíněné celní úlevy („Turnberry tariff deal“)

„Turnberry tariff deal“ představuje rámec **podmíněných celních úlev** mezi Evropskou unií a Spojenými státy, jehož cílem je částečné odbourání zbývajících obchodních bariér, zejména v oblasti průmyslového zboží a vybraných zemědělských a rybářských produktů.

Evropský parlament již schválil **vyjednávací pozici ke dvěma nařízením**, která mají implementovat celní část tohoto rámce do unijního práva. Pokud bude dosaženo shody mezi Evropským parlamentem a Radou EU, opatření umožní:

- **zrušení většiny zbývajících cel EU na průmyslové dovozy z USA;**
- **zavedení celních preferencí** u vybraných zemědělských a rybářských produktů, mimo jiné formou **tarifních kvót**.

Na ochranu unijních zájmů byly do návrhu zapracovány **mechanismy ochrany reciprocity**, což znamená, že EU neposkytne celní úlevy automaticky ani jednostranně. Evropská komise má být oprávněna **pozastavit nebo odejmout preference**, pokud by USA zavedly nová cla nad stanovený strop **15 %** nebo by vůči EU uplatňovaly **ekonomický nátlak či diskriminační opatření**. Uplatnění preferencí je navíc podmíněno tzv. „**sunrise**“ **klauzulí**. Tato doložka zajišťuje, že EU začne celní úlevy aplikovat **až po prokazatelném splnění amerických závazků**, zejména po snížení amerických cel na dovoz z EU u výrobků s obsahem **oceli a hliníku**.

Hlavní nařízení je koncipováno jako **časově omezené** a jeho platnost je v současném návrhu stanovena do **31. března 2028**.

Evropská unie dokončila jednání o dohodě o volném obchodu s Austrálií

Dohoda je aktuálně ve fázi právního přezkumu před finální ratifikací a má odstranit více než 99 % cel na vývoz z EU do Austrálie. Podle odhadů přinese vývozcům z EU až 1 mld. eur ročních úspor na clech, přičemž největší přínos se očekává zejména pro průmyslové a zemědělské odvětví. Dohoda rovněž zlepší přístup ke kritickým surovinám a obsahuje komplexní závazky v oblasti ochrany klimatu, pracovních práv a udržitelnosti. V platnost vstoupí po dokončení všech právních a ratifikačních procedur.

Jak vám můžeme pomoci?

Specialisté Deloitte jsou součástí globální sítě odborníků, kteří poskytují asistenci v oblasti celní problematiky a mezinárodního obchodu. Pokud byste měli dotazy k aktuální situaci, popř. byste rádi prodiskutovali dopady na vaše podnikání, neváhejte nás kontaktovat.

Petra Závalová

pzavalova@deloittece.com

Martin Řezáč

mrezac@deloittece.com

SDEU potvrdil možnost zpětného osvobození licenčních poplatků od srážkové daně

V našem dřívějším článku jsme informovali o předběžných otázkách, které Nejvyšší správní soud („NSS“) položil Soudnímu dvoru EU („SDEU“) ve věci zpětného přiznání osvobození licenčních poplatků od srážkové daně. SDEU nyní ve věci C-828/24, Erdrich Umformtechnik GmbH, rozhodl a rozsudkem ze dne 5. března 2026 přinesl pro praxi významné vyjasnění.

Jak už jsme popsali v předchozím [článku](#), předmětem sporu byla otázka, zda lze v České republice přiznat osvobození od srážkové daně z licenčních poplatků i zpětně, tedy za období předcházející podání žádosti a vydání rozhodnutí správce daně. Německá společnost podala v červnu 2019 žádost o osvobození podle § 38nb ZDP za zdaňovací období 2014 až 2018. Finanční úřad však žádost za roky 2014, 2015 a 2016 zamítl s odůvodněním, že pro tato období již uplynula dvouletá lhůta, ve které bylo podle jeho názoru možné o osvobození požádat. Vycházel přitom ze skutečnosti, že český zákon výslovnou lhůtu pro podání žádosti o osvobození nestanoví, a proto lze použít dvouletou lhůtu podle čl. 1 odst. 15 směrnice 2003/49/ES, která se vztahuje k vrácení již sražené daně. Jádrem sporu tak bylo, zda směrnice sama o sobě stanoví časové omezení pro uplatnění nároku na osvobození, nebo zda lze osvobození přiznat i zpětně, pokud jsou splněny hmotněprávní podmínky. Právě tyto otázky následně Nejvyšší správní soud předložil Soudnímu dvoru EU.

SDEU v rozsudku [C-828/24](#) potvrdil, že směrnice 2003/49/ES nebrání tomu, aby členský stát přiznal na základě rozhodnutí podle čl. 1 odst. 12 osvobození od srážkové daně i zpětně. Osvobození se tak může vztahovat i na období předcházející vydání rozhodnutí o osvobození, případně i na období před předložením osvědčení a podpůrných informací, které může členský stát rozumně požadovat pro jeho vydání. Současně SDEU dovodil, že směrnice nestanoví na unijní úrovni žádnou konkrétní lhůtu pro předložení těchto podkladů ani sama o sobě neomezuje období, za které může být osvobození zpětně přiznáno. Případné časové limity tak musí vyplývat až z vnitrostátní právní úpravy – samotné znění směrnice nelze bez dalšího použít v neprospěch daňového subjektu.

Rozsudek v českém kontextu podporuje závěr, že rozhodnutí o osvobození lze vydávat i zpětně za období, u nichž dosud neuplynula lhůta pro stanovení daně. Tento závěr odpovídá i současné správní praxi, kterou výslovně reflektuje pokyn GFŘ D-59: „...toto osvobození lze na základě vydaného rozhodnutí podle § 38nb zákona uplatnit i zpětně za období, u kterých neuplynula lhůta pro stanovení daně...“ Rozsudek SDEU tak přináší větší právní jistotu pro příjemce licenčních poplatků i plátce, kteří v minulosti srazili daň a následně usilují o uplatnění unijního osvobození. Na NSS nyní bude, aby tyto závěry promítl do rozhodnutí ve věci samé.

Anna Vandírková
avandirkova@deloittece.com

Rozsudek NSS: fakturace u IT profesí

Nejvyšší správní soud (NSS) se v krátké době zabýval dalším případem pokuty uložené společnosti za umožnění výkonu nelegální práce. Tentokrát šlo o případ týkající se dlouhodobé spolupráce společnosti s IT programátory, kteří si dobrovolně vybrali spolupráci na základě obchodního vztahu namísto pracovního poměru.

Okolnosti případu

Společnost uzavřela s programátory rámcovou smlouvu o spolupráci, na jejímž základě programátoři jako osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) vykonávali pro společnost programátorskou činnost osobně, po delší dobu, podle pokynů vedoucího projektu, který jim stanovoval termíny splnění jednotlivých pracovních úkolů a zároveň kontroloval jejich plnění. Zadanou práci byli programátoři oprávněni odmítnout pouze v případě prodlení společnosti s úhradou sjednané odměny. Programátoři se koordinovali s dalšími kolegy – zaměstnanci společnosti a účastnili se porad ve stanovený čas. Za svoji práci programátoři na OSVČ neodpovídali a společnosti udělili bezúplatnou výhradní licenci ke všem autorským dílům, která vytvořili. Pracovali pouze pro společnost v rozsahu 8 hodin denně a odměňování byli podle počtu hodin, které strávili činností pro společnost a které jim společnost pro tyto účely evidovala.

Inspektorát práce vyhodnotil činnost programátorů pracujících na OSVČ jako závislou práci, jež byla vykonávána mimo pracovněprávní vztah. Proto společnosti uložil pokutu za umožnění výkonu nelegální práce, proti které se společnost bránila u správních soudů. Krajský soud i NSS shodně konstatovaly, že z faktického začlenění těchto programátorů do organizační struktury společnosti a celkového nastavení pracovního vztahu je zřejmé naplnění znaků závislé práce, a pokutu za umožnění výkonu nelegální práce potvrdily.

Závěry NSS

Okolnosti spolupráce programátorů na OSVČ a společnosti naplňovaly podle NSS jednotlivé znaky závislé práce a zároveň neodpovídaly rovnocennému postavení dvou podnikajících subjektů. Stěžejní je podle NSS komplexní hodnocení konkrétních okolností případu. Zde byla důležitou okolností také skutečnost, že programátoři na OSVČ pracovali se zaměstnanci společnosti na společných projektech a za velmi podobných podmínek. Fakticky tak neexistoval rozdíl mezi OSVČ a zaměstnanci.

Společnost neúspěšně argumentovala, že v případě činnosti obojetné povahy, mezi něž programování patří, je aspekt svobodné volby a absence donucení zásadním kritériem pro závěr, že jde o samostatnou činnost. Podle NSS však ani dobrovolnost zvolené formy spolupráce ze strany programátorů nemůže prolomit zákonný požadavek, aby práce naplňující znaky závislé práce byla vykonávána v pracovněprávním vztahu. Proto v případě, kdy jsou naplněny znaky závislé práce, mají smluvní strany omezenou smluvní volnost.

NSS pak připomenul, že z daňové judikatury sice vyplývá, že činnosti obojetné povahy lze vykonávat jak v rámci pracovněprávního vztahu, tak samostatně a smluvní strany si mohou sjednat formu spolupráce, která jim bude více vyhovovat. Avšak pokud daná činnost zjevně naplní všechny znaky závislé práce, takovou volbu smluvní strany nemají ani podle daňové judikatury.

Kateřina Devlin
kdevlin@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z daňového oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

Přímé daně

Miroslav Svoboda

msvoboda@deloittece.com

Marek Romancov

mromancov@deloittece.com

Kateřina Novotná

knovotna@deloittece.com

Tereza Gebauer

tgebauer@deloittece.com

Miroslav Richter

MirRichter@deloittece.com

Roman Ženatý

rzenaty@deloittece.com

Imigrace

Tereza Kavan Klimešová

tklimesova@deloittece.com

Nepřímé daně

Adham Hafoudh

ahafoudh@deloittece.com

Radka Mašková

rmaskova@deloittece.com

Kontrolní hlášení

Jaroslav Beneš

jbenes@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.

Churchill I

Italská 2581/67

120 00 Praha 2 – Vinohrady

Česká republika

Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

DOPRAVA 2030: přichází 4. veřejná soutěž. Co by vám nemělo uniknout?

Oblast dopravy patří dlouhodobě mezi klíčová témata veřejných investic – a rok 2026 nebude výjimkou. Technologická agentura ČR zveřejnila předběžné parametry 4. veřejné soutěže programu DOPRAVA 2030, která podporuje aplikovaný výzkum a inovace ve všech typech dopravy, pozemní, vodní i letecké, a je zaměřená jak na dopravní prostředky, tak na dopravní infrastrukturu.

Vyhlášení soutěže je plánováno na **13. května 2026** a návrhy projektů bude možné podávat **od 14. května do 8. července 2026**. Výsledky by měly být známy do **konce roku 2026** a úspěšné projekty mohou zahájit řešení v lednu 2027. Program umožňuje realizaci projektů v délce **od 12 do 48 měsíců**, přičemž všechny projekty musí být ukončeny nejpozději **v prosinci 2030**.

Pro 4. veřejnou soutěž je předpokládána alokace **400 milionů Kč**. Maximální výše podpory na jeden projekt činí **30 milionů Kč**, přičemž dotace může pokrýt **až 70 % způsobilých nákladů**. Mezi způsobilé náklady patří osobní náklady, subdodávky, ostatní přímé náklady i náklady na ochranu duševního vlastnictví. Nepřímé náklady lze uplatnit buď metodou full cost, nebo paušálně formou flat rate ve výši 25 %.

Do soutěže se mohou zapojit **podniky všech velikostí, výzkumné organizace i subjekty veřejné správy**, a to jak v roli hlavního uchazeče, tak dalšího účastníka projektu. Povinnou součástí každého projektu je zároveň **alespoň jeden aplikační garant se sídlem v České republice**, který má vazbu na praktické využití výsledků.

Pro každý návrh projektu si musí žadatel zvolit **jeden specifický cíl programu**, a to buď udržitelnou, přístupnou a bezpečnou dopravu, automatizaci a digitalizaci dopravy, nebo nízkoemisní a ekologická řešení.

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Veronika Vašíčková
wasickova@deloittece.com

Kontakty

V případě, že se Vás tato problematika dotýká, rádi Vám poskytneme podrobné informace. Prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Dotace CZ

Luděk Hanáček

lhanacek@deloittece.com

Antonín Weber

antoweber@deloittece.com

Dotace a investiční pobídky SK

Milan Šustek

msustek@deloittece.com

Investiční pobídky

Daniela Hušáková

dhusakova@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.

Churchill I

Italská 2581/67

120 00 Praha 2 – Vinohrady

Česká republika

Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

dReport: Duben 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu účetních novinek.

Kategorizace účetních jednotek a nový zákon o účetnictví

O tom, že se zvýšily limity pro kategorizaci účetních jednotek a byl zrušen povinný audit pro malé účetní jednotky, jsme vás již [informovali](#). Řada společností se zaradovala. Nezkalí ale tuto radost nový zákon o účetnictví?

Návrh nového zákona o účetnictví (NZoU) je v Poslanecké sněmovně (viz [naš článek](#)). Pokud bude schválen, je zatím navržena účinnost od 1. 1. 2028. Limity pro kategorizaci jsou sice v návrhu totožné se stávajícím zákonem, ale návrh přináší řadu podstatných změn, z nichž hned minimálně tři mohou mít vliv na kategorizaci účetní jednotky.

1. Jste mateřská společnost?

Pokud jste mateřskou společností (tedy tou, která přímo nebo nepřímo ovládá jinou společnost, tj. má alespoň jednu dceřinou společnost), pak se vaše kategorizace bude dle návrhu odvíjet od hodnot konsolidačního celku, nikoliv od hodnot z vaší individuální účetní závěrky, jak tomu bylo doposud.

Co to v praxi znamená? Každá mateřská společnost má podle stávajícího zákona o účetnictví povinnost vyhodnotit, zda musí sestavovat konsolidovanou účetní závěrku. Povinnost sestavovat konsolidovanou účetní závěrku je závislá na kategorizaci skupiny (povinná konsolidace je pro střední a velké skupiny). NZoU ale rozšiřuje uplatnění kategorizace i mimo konsolidovanou účetní závěrku, a to na kategorizaci mateřské společnosti. V současnosti jsou často mateřské společnosti ryze holdingového typu mikro účetní jednotky, protože málokdy splní dvě velikostní kritéria (obvykle mají pouze velká čistá aktiva). Podle NZoU se ale jejich kategorizace bude odvíjet od konsolidovaných čísel, a tak se většinou posunou do vyšší kategorie. Přesun do kategorie střední nebo velká účetní jednotka tak přinese povinný audit samostatné (individuální) účetní závěrky nebo povinnost začít používat jiné účetní metody (oceňování reálnou hodnotou, vykazování nájmu dle IFRS 16).

Ukažme si to na příkladu. Mateřská společnost HOLDING s.r.o. je podle stávající kategorizace mikro účetní jednotka. Skupina je kategorizována jako střední, ale konsolidovaná účetní závěrka není sestavována, protože HOLDING s.r.o. je plně vlastněn společností MOTHER GmbH, která sestavuje konsolidovanou účetní závěrku dle IFRS podle znění přijatého EU. Podle NZoU se HOLDING s.r.o. stane střední účetní jednotkou, která má jednak povinný audit a jednak musí používat účetní metody pro střední a velké účetní jednotky, včetně obsahu účetní závěrky.

2. Máte nájemní nebo leasingové smlouvy?

Návrh nového zákona o účetnictví zavádí pro české účetnictví zcela [novou účetní metodu pro vykazování nájmu](#). Střední a velké účetní jednotky se budou muset plně řídit standardem IFRS 16, ostatní budou vykazovat dle zjednodušených pravidel popsaných v zákoně, resp. vyhlášce. K čemu tato nová účetní metoda vede u nájemců? Pokud má společnost uzavřené jako nájemce jakékoliv dlouhodobé (delší než 12 měsíců) nájemní nebo leasingové smlouvy, pak se jí na straně aktiv nově objeví právo užívání a na straně pasiv dluh z leasingu. Výše prvotního ocenění práva užívání se fakticky odvíjí od výše celkových splátek nájmu po dobu nájemní smlouvy. Právo užívání je pak následně odpisováno po dobu nájmu nebo po dobu používání aktiva, pokud se liší.

V praxi se tak řadě společností navýší suma čistých aktiv právě o tato nová aktiva. O jak významné navýšení půjde, bude záviset na tom, kolik nájemních smluv společnost má a jaká je jejich zbytková doba trvání k datu přechodu na NZoU. Obecně lze říci, že čím delší je doba nájmu, tím vyšší bývá hodnota práva užívání. Adepty na významná práva užívání tak budou smlouvy na nájem nemovitostí výrobních, skladovacích či administrativních nebo také operativní pronájem celého vozového parku.

V účetní závěrce podle NZoU tedy může mít společnost najednou výrazně vyšší čistá aktiva, což může vést ke změně kategorizace, pokud dosud společnost plnila pouze jedno kritérium (obvykle obrát). Vyšší kategorizace (malá vs. střední) je spojena s povinným auditem a komplexnějšími účetními metodami.

3. Přeměna nebo nabytí obchodního závodu

NZoU odstraňuje nejistotu, která dosud panovala ohledně kategorizace účetní jednotky zúčastněné na přeměně. NZoU jednoznačně stanovuje, že kategorie účetní jednotky zúčastněné na přeměně je stanovena dle kategorie, jejíž požadavky splnila na konci účetního období, ve kterém nastaly právní účinky přeměny. Z mikro účetní jednotky se tak například po fúzi snadno stane velká účetní jednotka se všemi povinnostmi s tím souvisejícími. Obdobně je tomu také při nabytí obchodního závodu. Zde nastává velmi zajímavý posun, kdy se kategorizace fakticky potvrdí až při sestavení účetní závěrky po zápisu přeměny do veřejného rejstříku, tedy na konci účetního období, a má okamžitý vliv na kategorizaci (nečeká se dvě období). Vzhledem k tomu, že rozhodný den přeměny nebude přerušovat běh účetního období, tak jak tomu bylo doposud, mohou nastat poměrně komplikované situace, pokud dojde ke změně kategorizace vyžadující jiné účetní metody

(např. povinnost aplikace IFRS 16). Zatím není k dispozici vyhláška, která by upravovala, jak postupovat při změně účetních metod vynucené změnou kategorizace. Také připomínáme, že přeměna či nabytí obchodního závodu může vést k povinnému auditu, pokud se účetní jednotka stane střední účetní jednotkou.

Obdobné ustanovení jako pro přeměnu nebo nabytí obchodního závodu zavádí NZoU i při změně struktury (akvizice či prodej nové dceřiné společnosti). Kategorizace konsolidačního celku je v tomto případě stanovena dle hodnot v konsolidované účetní závěrce ke konci účetního období, ve kterém ke změně struktury došlo.

Důvodová zpráva k NZoU k tomu uvádí následující vysvětlení:

Důvodem pro stanovení odlišného postupu pro případy změny složení konsolidačního celku je potřeba zohlednit významné změny v rámci konsolidačního celku co nejdříve po tom, co nastanou (tedy hned v konsolidačním účetním období, ve kterém taková změna nastane). Tyto změny pak povedou (při naplnění všech podmínek) ke vzniku povinnosti sestavit a zveřejnit účetní závěrku již za konsolidační účetní období, ve kterém taková změna nastane. Pokud by se totiž aplikoval stejný postup, jako je tomu v případě splnění kritérií pro zařazení do určité kategorie, pak by konsolidační celek, do kterého přibyla nová významná dceřiná účetní jednotka a který z toho důvodu naplnil kritéria velkého nebo středního konsolidačního celku, další dva roky nemusel konsolidovat, přestože by plnění této povinnosti bylo z hlediska uživatelů účetních informací žádoucí.

Změna kategorizace účetní jednotky, resp. konsolidačního celku může být náročná zejména při změně z malé na střední účetní jednotku (jiné účetní metody a povinný audit účetní závěrky), ale i u mikro účetní jednotky při změně na malou (rozsah zveřejnění, účetní metody). Je proto vhodné s dostatečným předstihem přemýšlet o tom, zda se s aplikací NZoU kategorizace nezmění, a pokud by tato situace hrozila, učinit již předem potřebné kroky k zvládnutí nových povinností (včasné kontaktování auditora, zohlednění nákladů na prvoroční audit v plánu, nastavení účetního systému vzhledem k požadovaným účetním metodám, proškolení účetních, nastavení procesů pro konsolidaci apod.). U malých účetních jednotek, které pro rok 2026 vypadnou z režimu povinného auditu, ale s NZoU se do režimu vrátí, může být prospěšné provést dobrovolný audit nebo alespoň prověrku (review). Kouzlo auditu spočívá mimo jiné v průběžné zpětné vazbě a takový postup je obvykle méně náročný a nákladný než snaha o nápravu nesprávností zjištěných s větším časovým odstupem.

Martina Křížová Chrámecká
mkrizovachramecka@deloittece.com

IFRS 9: Zajímavá rozhodnutí Výboru pro interpretace účetních standardů IFRS

V prvním čtvrtletí roku 2026 vydal Výbor pro interpretace účetních standardů IFRS dvě zajímavá rozhodnutí týkající se standardu IFRS 9 *Finanční nástroje*.

Výbor pro interpretace účetních standardů IFRS (Výbor) je interpretačním orgánem Rady pro mezinárodní účetní standardy (Rada), který s Radou spolupracuje při podpoře uplatňování účetních standardů IFRS.

Rozhodnutí (agenda decisions) představují způsob, jak se vyjádřit k tomu, proč není nutná změna požadavku účetního standardu IFRS či jeho interpretace. Často obsahují vysvětlující informace, které mají poskytnout návod pro jednotné uplatňování účetních standardů IFRS. Rada očekává, že účetní jednotky včas provedou změny účetních zásad, nejsou-li v souladu s rozhodnutím Výboru.

Obě rozhodnutí zatím vydaná v roce 2026 se vztahují ke standardu IFRS 9 *Finanční nástroje*. Níže přinášíme jejich stručné shrnutí. Úplné znění těchto rozhodnutí je k dispozici na [webu Nadace IFRS](#).

STANOVENÍ A ÚČTOVÁNÍ TRANSAKČNÍCH NÁKLADŮ

Zveřejněno v lednu 2026

Výbor pro interpretace účetních standardů IFRS se zabýval otázkou, zda náklady vzniklé před uzavřením smluvního ujednání mohou splňovat definici transakčních nákladů podle standardu IFRS 9. Posuzovaný případ se týkal právních a poradenských poplatků vzniklých v souvislosti s vyjednáváním navrhované úvěrové smlouvy, která k rozvahovému dni ještě nebyla podepsána.

Výbor konstatoval, že náklady vzniklé před uzavřením finančního nástroje nejsou samy o sobě vyloučeny z možnosti kvalifikace jako transakční náklady. Pokud jsou tyto náklady přímo přiřaditelné ke vzniku nebo emisi finančního nástroje a mají přírůstkový charakter, mohou splňovat definici transakčních nákladů uvedenou v Příloze A standardu IFRS 9, a to i přesto, že smluvní ujednání ještě nebylo uzavřeno a nadále existuje možnost, že k jeho uzavření nakonec nedojde.

Pokud jde o účtování, Výbor uvedl, že v praxi jsou tyto náklady zpravidla vykazovány ve výkazu o finanční pozici ještě před uzavřením smlouvy, obvykle jako zálohy nebo jiná aktiva.

Na základě získaných informací Výbor dospěl k závěru, že neexistuje širší nejednotnost v praxi, která by mohla mít významný dopad na účetní závěrky. Z tohoto důvodu se rozhodl projekt úpravy standardu do svého pracovního plánu nezařadit.

VLOŽENÁ OPCE PŘEDČASNÉHO SPLACENÍ

Zveřejněno v únoru 2026

Výbor pro interpretace účetních standardů IFRS posuzoval aplikaci odstavce B4.3.5 standardu IFRS 9 při hodnocení, zda by měla být vložená opce předčasného splacení obsažená v úvěrové smlouvě oddělena od hostitelského finančního závazku. Tato otázka se zaměřovala na význam pojmu „účetní jednotka“ uvedeného v odstavci B4.3.5(e)(ii), konkrétně zda se tento pojem vztahuje na věřitele, nebo na účetní jednotku, tj. dlužníka.

Tato otázka je relevantní, protože posouzení, zda opce předčasného splacení úzce souvisí s hostitelskou smlouvou, se může lišit v závislosti na použité perspektivě. To může následně ovlivnit, zda je vložený prvek oddělen a oceňován reálnou hodnotou do hospodářského výsledku, zatímco hostitelský závazek zůstává oceněn naběhlou hodnotou, nebo zda je celý závazek oceňován naběhlou hodnotou.

Na základě získaných informací Výbor konstatoval, že v praxi neexistuje širší nejednotnost, která by mohla mít významný dopad na účetní závěrky. Zpětná vazba ukázala, že zúčastněné strany obecně vykládají odkaz na „účetní jednotku“ v odstavci B4.3.5(e)(ii) jako odkaz na věřitele, tedy že ušlý úrok se posuzuje z pohledu věřitele. Výbor proto dospěl k závěru, že daná otázka nemá plošný dopad, a rozhodl se projekt úpravy standardu do svého pracovního plánu nezařadit.

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Pozvánka na webcast

Co by měl o standardu IFRS 18 vědět každý profesionál v oblasti financí

Webcast

Sestavuje vaše firma účetní závěrku v souladu s účetními standardy IFRS? Víte, že nový standard IFRS 18 *Prezentace a zveřejňování v účetní závěrce*, který nabude účinnosti 1. ledna 2027, vyžaduje plný retrospektivní přístup, což znamená, že srovnávací informace musí být připraveny již za rok 2026? Víte už, jak přijetí IFRS 18 změní podobu účetní závěrky vaší společnosti?

Zveme vás na opakování loňského webcastu, kde si nový standard stručně představíme a řekneme si, co od něj můžeme očekávat. Dozvíte se, proč byl vůbec standard IFRS 18 vydán, ve kterých oblastech přináší hlavní změny a kde mohou číhat rizika a komplikace.

V průběhu webcastu bude prostor i pro vaše dotazy.

Termín

28. května 2026, 10:00–10:45 hod.

Pro více informací a registraci prosím navštivte naše [webové stránky](#).

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte, s odbornou skupinou Deloitte na adrese CZ_TechnicalDesk@deloittece.com nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví

Miroslav Zígáček
mzigacek@deloittece.com

Martina Křížová Chrámecká
mkrizovachramecka@deloittece.com

IFRS a US GAAP

Martin Tesař
mtesar@deloittece.com

Soňa Plachá
splacha@deloittece.com

Gabriela Jindřišková
gjindriskova@deloittece.com

Deloitte Audit s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

dReport: Duben 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu právních novinek.

Legal News [duben 2026]: Je smlouva o studiu spotřebitelskou smlouvou?

V dubnovém přehledu přinášíme čtyři judikáty z různých oblastí práva. Nejvyšší soud se nejprve odchýlil od své dosavadní praxe a posoudil smlouvu o studiu na soukromé vysoké škole jako spotřebitelskou, čímž otevřel prostor pro přezkum smluvních ujednání optikou ochrany spotřebitele. V dalším rozhodnutí vymezil, kdy lze postoupit nárok zaměstnavatele na náhradu škody vůči zaměstnanci, upřesnil počátek běhu lhůty ke složení jistoty v incidenčním sporu a zároveň potvrdil, že spoluvlastník může samostatně vymáhat vydání bezdůvodného obohacení za užívání společné věci v plném rozsahu.

V rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1737/2025 se Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda **je možné smlouvu o studiu uzavřenou mezi soukromou vysokou školou a studentem označit jako spotřebitelskou smlouvu**, a uzavřel, že ano, jestliže jde o poskytování vysokoškolského vzdělání za úplatu hrazenou převážně školným. Tím se odchýlil od své dosavadní judikatury, zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení s tím, že ujednání o automatickém obnovení studia po přerušení, o povinnosti hradit školné za celý akademický rok i o smluvní pokutě musí být nově posouzena optikou spotřebitelské ochrany, nikoli jen podle dobrých mravů či zákona o vysokých školách.

V rozsudku sp. zn. 21 Cdo 202/2025 řešil Nejvyšší soud, zda **lze postoupit pohledávku zaměstnavatele vůči zaměstnanci na náhradu škody a kdy jde ještě o pracovněprávní nárok**. Uzavřel, že zákaz postoupení podle § 346d odst. 4 zákoníku práce dopadá i na nároky z náhrady škody podle části jedenácté zákoníku práce, ale jen tehdy, byla-li škoda způsobena při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. NS proto potvrdil zamítnutí žaloby ohledně škody způsobené požárem ve výši 82 339 Kč, ale zrušil rozhodnutí soudů nižších stupňů v části týkající se částek 494 649 Kč a 23 714 Kč i navazující smluvní pokuty, protože soudy dostatečně nezkoumaly tvrzení, že žalovaná svěřené prostředky použila pro vlastní potřebu a jednala v úmyslu se na úkor zaměstnavatele obohatit, což by znamenalo vybočení z mezí plnění pracovních úkolů a otevřelo by prostor pro občanskoprávní režim i přípustnost postoupení takové pohledávky.

Nejvyšší soud se v rozsudku sp. zn. 29 ICdo 103/2025 zaměřil na otázku, **kdy začíná běžet lhůta ke složení jistoty na náklady incidenčního sporu po popření pohledávky**, a uzavřel, že rozhodující je okamžik skončení přezkumného jednání o dané pohledávce, nikoli pozdější „další“ přezkumné jednání k jiné pohledávce. Proto potvrdil závěr odvolacího soudu, že lhůta začala běžet již 21. listopadu 2024 a žalobce složil jistotu opožděně, takže jeho žaloba byla správně odmítnuta.

V usnesení sp. zn. 22 Cdo 1248/2025 řešil Nejvyšší soud, zda **podání žaloby na vydání bezdůvodného obohacení za užívání věci ve spoluvlastnictví je správou společné věci a zda takovou pohledávku může uplatnit jeden spoluvlastník sám**. NS uzavřel, že nejde o správu společné věci, takže žalobu může podat kterýkoli spoluvlastník bez předchozího rozhodnutí ostatních, přičemž pohledávka spoluvlastníků na vydání bezdůvodného obohacení je solidární a každý ze spoluvlastníků ji může vůči třetí osobě vymáhat v celém rozsahu.

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společnostmi Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Deloitte Legal s.r.o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100
www.deloittelegal.cz

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.